

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2745
Ημερομ. Κατάθεσης: 22/1/2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 22/1/2024

Του: Βιλιάρδου Βασίλειου, Βουλευτή Β1' Βορείου Τομέα Αθηνών

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
Τον κ. Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
Τον κ. Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: «Μη εμφανής η εφαρμογή στην επιδοματική πολιτική του από τον Μάιο του 2018 πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη με τίτλο “Εισοδηματικά κριτήρια για την χορήγηση του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων” εν μέσω έξαρσης του καθημερινού κόστους ζωής»

Κυρίες και κύριε Υπουργοί,

Έχοντας λάβει υπόψη μας Δελτίο Τύπου που δημοσίευσε το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στις 16.11.2023, σχετικά με τις έκτακτες ενισχύσεις προς 2,3 εκατομμύρια ευάλωτους τον Δεκέμβριο, προσέξαμε την αναφορά που έγινε για τον αριθμό των δικαιούχων του επιδόματος ανασφάλιστου υπερήλικα, που αφορούσε μόνον σε 33.000 άτομα. Παράλληλα, την ίδια ημέρα, ο Πρωθυπουργός, προαναγγέλλοντας, επίσης, στο ραδιόφωνο του σταθμού ΣΚΑΙ έκτακτη ενίσχυση στους ευάλωτους για τον Δεκέμβριο, δήλωσε ότι έχουμε πρόβλημα τιμών, ιδίως σε σχέση με τα τρόφιμα. Οι παραπάνω δηλώσεις μας προβληματίζουν, όταν γνωρίζουμε ότι στην χώρα μας υπάρχουν πολλοί περισσότεροι από 33.000 ανασφάλιστοι υπερήλικες, που βρίσκονται σε μια ευαίσθητη ηλικία και δεν κατάφεραν να συγκεντρώσουν τον απαραίτητο για την συνταξιοδότησή τους ασφαλιστικό χρόνο, είτε επειδή δεν έχουν πραγματικό εισόδημα, είτε επειδή έχουν ένα πενιχρό εισόδημα, το οποίο δεν επαρκεί ούτε για να προμηθευτούν τα απαραίτητα τρόφιμα για την επιβίωσή τους.

Επίσης, διαβάζουμε στην ιστοσελίδα του Διαδικτύου που διατηρεί ο ΟΠΕΚΑ, πως: «*Το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης αποτελεί ασπίδα προστασίας εδώ και 38 χρόνια*». Επιπλέον, έχουμε υπόψη μας και τις ευρισκόμενες σε ισχύ από 12/05/2016 διατάξεις του ασφαλιστικού «Νόμου Κατρούγκαλου» (Ν.4387/2016, άρθρο 93), κατά τις οποίες, για να λάβουν οι ανασφάλιστοι υπερήλικες το κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων θα πρέπει το συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημά τους, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημά τους να μην υπερβαίνει το ποσό των τεσσάρων χιλιάδων τριακοσίων

είκοσι (4.320) ευρώ ή, στην περίπτωση εγγάμων, το συνολικό ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα θα πρέπει να μην υπερβαίνει το ποσό των οκτώ χιλιάδων εξακοσίων σαράντα (8.640) ευρώ. Ο συνδυασμός των δυο προηγούμενων κάνει εμφανή την περιφρόνηση και την απαξίωση της Πολιτείας απέναντι στους ανασφάλιστους υπερήλικες, καθώς, εκείνοι εξ' αυτών που υπερβαίνουν έστω και κατά ένα ευρώ τα προαναφερόμενα άκρως πενιχρά έσοδα είναι καταδικασμένοι σε όρους διαβίωσης πολύ κάτω των καθορισμένων στατιστικά (και εμπειρικά) ορίων της ακραίας φτώχειας και ανέχειας, γεγονός που δεν τιμά τον νομικό πολιτισμό της χώρας μας, ούτε τα προβλεπόμενα περί κοινωνικής αλληλεγγύης στο Σύνταγμα. Οι προαναφερθείσες περιπτώσεις αφορούν σε αρκετές χιλιάδες υπερηλίκων, για τους οποίους όφειλε να έχει ληφθεί η απαραίτητη πρόνοια από την ελληνική Πολιτεία, ώστε να μην διαβιούν με πόρους κάτω του ορίου της φτώχειας, όπως αυτό διαμορφώνεται από τις αρμόδιες επί του θέματος κρατικές στατιστικές Υπηρεσίες.

Όμως, σε αντίθεση με τα παραπάνω, οφείλουμε να σας υπενθυμίσουμε ότι υφίσταται ένα σχετικό με τα της παρούσας πόρισμα της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη», εντός του οποίου η εν λόγω Αρχή επεσήμανε, τον Μάιο του 2018, μια σειρά από παραδοχές, τις οποίες οφείλει να λάβει υπόψη η κυβέρνηση, ως περιφρουρούσα το Κράτους Δικαίου, πριν την κατάρτιση των προϋποθέσεων χορήγησης του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων. Σημειώτο, κιόλας ότι, η εν λόγω Αρχή αποτελεί τον κατεξοχήν καταξιωμένο στο νυν πολιτικό σύστημα της χώρας θεσμό, όποτε πρόκειται για ερμηνείες και αξιολογήσεις της ελληνικής νομοθεσίας, κυρίως, δε, όσον αφορά στην συμμόρφωση της τελευταίας, τόσο με τις Συνταγματικά κατοχυρωμένες Αρχές, όσο και με τις αντίστοιχες της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας, που άπτονται των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των ευρωπαϊκά αποδεκτών θεσμικών ρυθμίσεων κοινωνικής αλληλεγγύης. Είναι, λοιπόν, ανάγκη να απαριθμήσουμε αυτές τις αναφορές στο εν λόγω πόρισμα, προκειμένου να αναδειχθεί η διάσταση μεταξύ, αφενός, των κριτηρίων που λαμβάνει υπόψη η τρέχουσα νομοθεσία για την κατοχύρωση του δικαιώματος είσπραξης επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστου υπερήλικα, και αφετέρου, η διάσταση από τα οφειλόμενα κατά την Συνταγματική & Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Τα σημεία αυτά έχουν ως εξής:

A. ...ο προσδιορισμός των δικαιούχων με βάση το κριτήριο του φορολογητέου εισοδήματος, το οποίο προκύπτει σε πλείστες περιπτώσεις βάσει της αντικειμενικής δαπάνης από την χρήση βασικών βιοτικών αγαθών όπως η στέγη, οδηγεί σε αποκλεισμό την μεγάλη πλειοψηφία των ανασφάλιστων υπερηλίκων και μάλιστα προσώπων που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας και, συχνά, επιβιώνουν χάρη στην αλληλεγγύη συγγενών τους ή της κοινότητας (βλ. Πόρισμα, σελ.: 11)

B. Η στοιχειώδης λειτουργία ενός σπιτιού προϋποθέτει βέβαια την κάλυψη της δαπάνης ηλεκτροδότησης και ύδρευσης ενώ η επιβίωση εξαρτάται από την πρόσβαση σε τρόφιμα (βλ. Πόρισμα, σελ. 13).

Γ. Με το πόρισμά της η Αρχή επισημαίνει ότι το φορολογητέο εισόδημα του αιτούντος, στο μέτρο που υπολογίζεται βάσει των τεκμηρίων εισοδήματος που προβλέπονται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και βασίζονται στην αντικειμενική δαπάνη συντήρησης κατοικίας που καλύπτει στοιχειωδώς την ανάγκη στέγασης ή στην κατοχή ενός αυτοκινήτου μικρού κυβισμού, καθώς και στην ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης, δεν είναι πρόσφορο κριτήριο για την χορήγηση προνοιακής παροχής στους ανασφάλιστους υπερήλικες (βλ. Σύνοψη Διαμεσολάβησης).

Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω αναφερόμενων, λοιπόν, διακρίνουμε εντός του ανωτέρω πορίσματος ότι η ως άνω Ανεξάρτητη Αρχή πρότεινε:

I. Την τροποποίηση του υπάρχοντος νόμου που ρυθμίζει τα του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, ώστε, ως κριτήριο για την χορήγηση του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, να λαμβάνεται υπ' όψη το πραγματικό και όχι το φορολογητέο εισόδημα των αιτούντων, όπως ισχύει και για το Κοινωνικό Επίδομα Αλληλεγγύης.

II. Την τροποποίηση του σχετικού με τα της παρούσας ισχύοντος νόμου, ώστε να μην συνυπολογίζεται στα κριτήρια χορήγησης επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων το τεκμαρτό εισόδημα το οποίο προκύπτει από την ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης, την αντικειμενική δαπάνη κατοικίας έως 80 τ.μ. και ενός αυτοκινήτου μικρού κυβισμού.

III. Την τροποποίηση της διάταξης στην παρ. 4, του άρθρου 46, του Ν.4520/2018, ώστε να μην αποκλείονται από τον διοικητικό έλεγχο των εκάστοτε αποφάσεων, μετά από ένσταση των ενδιαφερομένων, τα ζητήματα που αφορούν στην πλήρωση των εισοδηματικών κριτηρίων. (βλ. «Περιγραφή» εντός του ανωτέρω πορίσματος)

Όπως μας πληροφορούν ενδιαφερόμενοι, το ως άνω πόρισμα τριάντα τριών σελίδων της Ανεξάρτητης Αρχής του Συνηγόρου του Πολίτη, το οποίο μας καταγγέλλεται ότι περιείχε μόνο ένα μικρό σφάλμα στον υπολογισμό του τεκμηρίου της κατοικίας, στάλθηκε στην τότε Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Έφη Αχτσιόγλου, στην τότε αναπληρώτρια Υπουργό του ίδιου Υπουργείου, κ. Θεανώ Φωτίου, στον τότε Διοικητή ΟΠΕΚΑ, κ. Στυλιανό Πλιάκη, καθώς και στον τότε Υπουργό Οικονομικών (με κοινοποίηση), κ. Ευκλείδη Τσακαλώτο. Διαπίστωσαν με λύπη τους, όμως, τελικά, οι μη δικαιωμένοι (ηθικά) δικαιούχοι του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων ότι, μέχρι την παρούσα στιγμή, το ανωτέρω Πόρισμα του του Συνηγόρου του Πολίτη δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη κατά την κατάρτιση και επικαιροποίηση της σχετικής εθνικής μας νομοθεσίας επί του θέματος: αντιμετωπίστηκε με περιφρόνηση, γεγονός που εγείρει εύλογα ερωτήματα περί των μελλοντικών σας προθέσεων επί του θέματος.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω,

Ερωτώνται οι κ. κ. Υπουργοί:

Προτίθεσθε να επικαιροποιήσετε την ισχύουσα νομοθεσία που αφορά στις προϋποθέσεις χορήγησης επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω αναφερόμενες προτάσεις, όπως αυτές περιέχονται στο ανωτέρω Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη και απαριθμούνται παραπάνω με σήμανση από «I» ως «III»;

Ο ερωτών βουλευτής

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ